

Vrijheid geef je door Westland in oorlogstijd

Algemeen:

Deze lesbrief is ontwikkeld in het kader van 75 jaar Vrijheid in het Westland en vormt de introductie op drie andere (los van elkaar uit te voeren) lesbrieven:

Lesbrief 1: Introductie - Westland in oorlogstijd.

Lesbrief 2: Staelduinse Bos - De bezetting.

Lesbrief 3: 's-Gravenzande - Sperrgebiet.

Lesbrief 4: Naaldwijk - Dilemma's tijdens en na de oorlog.

Doelstelling:

De leerlingen onderzoeken welke invloed de Tweede Wereldoorlog had in het Westland; welke gebeurtenissen vonden er in het Westland plaats? De leerlingen kiezen een thema en gaan bij dit onderwerp de historie specifiek in het Westland onderzoeken. Aan het eind van de les kunnen ze minstens drie gebeurtenissen in het Westland passend bij het thema noemen en overbrengen aan de medeleerlingen.

Educatiemodel:

Benodigde materialen:

- Digibord.
- Filmpje [75 jaar Vrijheid Westland – interview Ton van Lier](#).
- Grote vellen A2 papier.
- Teken- en schrijfmateriaal, lijm.
- Computers/Chromebooks en printer.

Duur van de lessen:

50 minuten.

Aanvullende ideeën:

In 2020 zijn diverse activiteiten ontwikkeld om 75 jaar Vrijheid in Nederland te vieren. Helaas hebben veel activiteiten geen doorgang kunnen vinden of zijn uitgesteld vanwege het coronavirus. Op het internet is echter veel te vinden aan alternatief materiaal. Kijk bijvoorbeeld op de [landelijke website voor de viering](#)

75 jaar vrijheid - VO erfgoed, Vrijheid geef je door, les 1

[van 75 jaar Vrijheid](#). Ook op [Schooltv](#) zijn vele filmpjes over de Tweede Wereldoorlog te bekijken als inleiding.

Overige informatie:

In het kader van 75 jaar vrijheid Westland is tevens een boek uitgegeven, er zijn videoportretten voor de WOS gemaakt en er zijn audioroutes beschikbaar. Kijk voor meer informatie op de website van [75 jaar Vrijheid Westland](#).

Westland in oorlogstijd – Introductie

Lesfase 1: oriëntatie

10 minuten

Introductie thema 75 jaar Vrijheid: in mei 2020 vieren we 75 jaar vrijheid. Er zijn steeds minder mensen die de oorlog bewust hebben meegemaakt en er zullen steeds minder verhalen verteld worden uit die tijd. Wij kunnen zelf slechts raden hoe het leven in de oorlog was. Tijdens de periode van de Coronacrisis in het voorjaar van 2020 hebben we ervaren hoe het is niet 'vrij' te zijn en thuis te moeten zitten. In oorlogstijd kwam daar ook nog eens de dreiging van de vijand, angst en onzekerheid over de toekomst en een schaarste aan goederen bij. Ook hebben we vaak weinig idee van wat er zich eigenlijk in onze omgeving in de tijd van de Tweede Wereldoorlog afspeelde en welke overblijfselen nog in het Westland te vinden zijn.

Activeren van de voorkennis: vraag de leerlingen of ze gebeurtenissen kennen die zich specifiek in het Westland (en Hoek van Holland) hebben plaats gevonden. Noteer deze eventueel op het digibord. Wanneer ze iets kunnen noemen, vraag waar ze deze kennis vandaan hebben; zijn het persoonlijke verhalen uit de familie, gezien op televisie, opgezocht op internet, gezien of gehoord in een museum of gelezen in een boek?

Filmpje portret n.a.v. 75 jaar vrijheid Westland: kijk samen met de leerlingen naar het [interview met Ton van Lier](#), waarin Ton een mooi beeld schetst van het begin en het einde van de Tweede Wereldoorlog en hoe hij dit persoonlijk heeft ervaren.

Lesfase 2: onderzoek

15 minuten

Verdeel de klas in verschillende groepen van 4-5 leerlingen. Laat elke groep een bepaald onderwerp kiezen: het dagelijks leven in het Westland, de bunkers in het Westland, de bezetting door de Duitsers, de aanleg van de Atlantikwall en tankgrachten, de Jodenvervolging, onderduikers, inwoning door Duitse soldaten, het leven van de tuinders, NSB'ers, hongersnood, de Arbeitseinsatz en de Klokkenroof.

Laat de groepen over het gekozen onderwerp op internet (en beschikbaar aanvullend materiaal, indien in bezit) informatie verzamelen over gebeurtenissen in het Westland.

Bronnen: voor onderzoek kan gebruik gemaakt worden van: [Het Historisch Archief Westland – bronnen 2^e Wereldoorlog](#), [Westlandkaart](#), [Over het Westland gesproken...](#), [Bezoek Westland – bunkers in het Westland](#), [Historiek – De NSB in het Westland](#), [Historiek – Het Westland en de Atlantikwall](#), [75 jaar Vrijheid Westland – Herdenken & Vieren](#) en [75 jaar Vrijheid Westland – interview Ton van Lier](#).

Indien mogelijk; het boek in het kader van 75 jaar Vrijheid in het Westland: "Bezetting en bevrijding van het Westland, 1940-1945" (dit boek zal vanaf het voorjaar 2020 uitgegeven worden; kijk voor meer informatie op [75 jaar Vrijheid Westland](#); of bij de [bibliotheek](#) voor andere boeken over de oorlogsperiode in het Westland.

Lesfase 3: uitvoering

10 minuten

Laat de leerlingen (een selectie) van de gevonden informatie overzichtelijk op een wit vel papier zetten met in het midden het onderwerp waar de informatie over opgezocht is met daaromheen de gebeurtenissen, data, belangrijke sleutelfiguren en zo mogelijk locaties waar de gebeurtenissen plaatsvonden.

Vorbereiding presentatie:

De groepen dienen hun gevonden informatie kort en bondig in een presentatie van slechts twee minuten te presenteren aan de andere leerlingen. Laat ze deze presentatie kort voorbereiden; wat wil je vertellen aan je klasgenoten over het thema wat je hebt gekozen? Welke feiten en/of gebeurtenissen hebben hier in het Westland plaatsgevonden en moeten vermeld worden? Benoem er minstens drie tijdens de presentatie.

Lesfase 4: evaluatie

15 minuten

Presentatie: elke groep leerlingen krijgt kort de tijd om te vertellen wat ze te weten zijn gekomen over het betreffende onderwerp in relatie tot de Tweede Wereldoorlog in het Westland.

Evaluatie: kijk kort terug op de les en wat we te weten zijn gekomen over de oorlogstijd in onze omgeving. De verschillende presentaties op papier kunnen vervolgens worden opgehangen in de klas.